

ETAPA ŽELEZNÉ OPONY (1945-1989)

3. Nebezpečný západ aneb „Země půlnočního království“

Možná se vám název této kapitoly bude zdát trochu romantický, ale v pohádce Pyšná princezna se opravdu o Zemi půlnočního království na západní straně mluví. Tedy o zemi, kde se lidé nesmí smát, kde vládne hloupost, intriky, ale i pýcha (alespoň z pohledu dobové komunistické propagandy). Samozřejmě bychom si mohli pod tímto termínem představit celý Západní blok, tedy antikomunistické soustátí, ale já se v této kapitole budu věnovat pouze velmoci, která tento blok sjednocovala. Byly to samozřejmě USA.

Jakmile skončila Druhá světová válka, musím znovu připomenout, že pro Američany určitou ostudou v Hirošimě a Nagasaki, USA v čele s prezidentem Trumanem zaujaly silně protikomunistický postoj. O tom koneckonců svědčí i tzv. „Trumanova doktrína o zadržování komunismu“. Američané v souvislosti s touto doktrínou uvolnili 400 milionů dolarů pro vybudování vojenských základen ve Středozezemním moři, popřípadě vyzbrojení řeckých a tureckých armád, které se měly bránit proti komunismu. Už se nejedná o ten americký postoj, který nám byl známý z doby meziválečné. Amerika se začala zajímat o dění ve světě a stává se naprostou supervelmocí. Jenže s tím je tedy, jak už jsem v minulé kapitole zmínil, spjat i počátek dlouhé a vleklé Studené války. Tedy války, která se nám konkrétně ukáže např. v oblasti Německa (viz příští kapitola), Koreje, Vietnamu, Karibského moře atd...

Utvořily se nám dva vojenské pakty, tedy západní NATO (1949) a východní VARŠAVSKÁ SMLOUVA (1955). Svět se skutečně právem začal obávat, že tu bude Třetí světová válka.

Možná se dá říct, že celých čtyřicet let (nebo chcete-li pětáctičet let) nebyl vztah mezi USA a Sovětským svazem úplně vyhrocený. Když vystřídal Harryho Trumana, který byl typický svou „horkou“ hlavou, prezident Dwight David Eisenhower, někdejší vrchní velitel z Normandie, a o rok později po smrti Stalina usedl na sovětský post Sergej Nikita Chruščov, dá se mluvit o jistém zlepšení americko-sovětských vztahů. Za Johna Fitzgeralda Kennedyho (1960-1963), kterému se podařilo na základě četné korespondence s Chruščovem odvrátit pověstnou Karibskou krizi, by se dalo mluvit o tom, že se situace zlepšila ještě o něco víc. I když by se na druhé straně dalo zmínit, že v 50. letech nadále pokračoval závod mezi Američany a Ruskem o nejdokonalejší jadernou výbušninu či hon na komunistické špióny v USA, které podnítil americký senátor McCarthy (nakonec se upil k smrti bourbonskou whiskey)...

Jenže pak přišla nemilá událost v Dallasu, tedy atentát na Kennedyho, a s dalšími prezidenty začala Studená válka opět narůstat ve své morbidnosti. S Lyndnem Johnsonem (1963-1969) přišla proslulá válka ve Vietnamu, tedy ta, na které si tolik vydělaly pozdější komerční americké filmy (např. Rambo), ale také ta, která odhalila velké rezervy amerických politiků. I když bylo totiž roku 1973 uzavřeno ve Vietnamu mezi ruskou a americkou stranou jisté příměří, povedlo se severovietnamským vojákům za dva roky tuto zemi přesto pod svou svrchovanost sjednotit. To už byl prezidentem Richard Nixon (1969-1974), tedy ten, za jehož úřadování Apollo 11 pod vedením Neila Armstronga dorazilo poprvé v dějinách lidstva na Měsíc (1969). Na základě aféry WATERGATE, spojené s politickými odposlechy a vloupáním do sídla Demokratické strany, musel být ovšem Nixon odvolán.

Pominu-li pak průběh trochu méně významného období vlády prezidentů Geralda Forda (1974-1976) a Jimmyho Cartera (1976-1981), musím konstatovat, že úplné vyvrcholení hrozby Třetí světové války zaznamenal svět za Ronalda Raegana. (1981-1988). Nejen, že tento prezident realizoval dalekosáhlý zbrojní program na rozmístění vojenských raket typu PERSHING po Evropě a projekt s názvem Hvězdné války, který měl zajistit vojenskou sílu ve vesmíru, ale tu a tam utrousil i na veřejných projevech před americkým národem občas nějaký ten ostřejší vtípek proti Východnímu bloku, např. ten nejznámější z 11. srpna 1984, kdy při zkoušce mikrofonu před tiskovou konferencí na svém ranči v Kalifornii oznámil, že za okamžik začne „bombardování Ruska“. Na druhé straně to byl ale právě Reagan, který po dlouhých a napínavých jednáních sjednal s Michailem Gorbačovem ve Washingtonu roku 1987 smlouvu o demontování raket a ukončení oné Studené války. Vše se začalo následného roku skutečně realizovat, snad k tomu i napomohla černobylská katastrofa atomové elektrárny z roku 1986, kdy si i Amerika opět uvědomila obrovské jaderné nebezpečí pro celý svět.

O posledním prezidentu v době tzv. Železné opony, tedy Georgi Bushovi sen. (1989-1992) se dá snad říct, že bude řešit už spíš jiné problémy než jeho předchůdci, tedy např. válku proti Saddámu Husajnovi v oblasti Perského zálivu. To však s touto kapitolou už příliš nesouvisí.